

קעג.

ב"ה, ירושלים ת"ו, י"ג תמוז צ"ג.

חביבי ויקירי!

מרגיש אני אל נכון כי לו הייתי במחיצתך בתקופה זו של חתונתך ויום שמחת-לבך, בודאי שהייתי משתדל למצוא שעה פנויה להתייחד אתך ולדבר קצת על דברים העומדים מעל לחיי יום-יום. ואשר אף על פי כן הם הם שנותנים את הכיוון לעלילות מצעדי גבר בימי חלדו אשר על הארץ. ואם כן, יקירי, למה זה יגרע כחך בזמן שאני ממרחק? הבה ואקח את הקולמוס על הגליון, אעלה קצת מהרהורי לבי, ומאתך אבקש שתתייחד אתם, כמו שהיית מתייחד עם נפשך בשעות-עליה, וברגעי-התרוממות-הרוח.

הנה נתקשרנו עכשיו קשרי-משפחה. נכנסת לתוך משפחתנו ונעשית בה לחבר.

.....

ואל תאמר שפתאום פטרויטיזם משפחתי תקפני ושופרו תוקע, מתוך גרוני. דע לך, חביבי, כי מיום שהלך ישראל בגולה, המשפחה, שלשלת-הזהב הזו של הורים ומורים, היא היא הבריח התיכון המבריק את כל הדורות מן הקצה אל הקצה, ומשכינה את נפשו של אדם מישראל בחיקם של הורים-מורים מימים עברו.

והאמינה לי כי מאוד מאוד רבתה שמחתי בהכירי אותך, ובהוכחי כי במשפחתנו הורכב נצר רך ועדין, בן יקיר נאמן לתורה ולתעודה, חרד לדבר ד' ותורם לו מעתותיו. ותרומה זו ניתנת בעין יפה: כדרך חברים שלא נחשדו לתרום בעין זעומה.

ורוצה אני להשמיע באזניך בזה אימרה אחת ששמעתי מפי גדולי חסידים. דהנה ידוע הוא בכל ספרי המחקר כי בשעה שהאדם נוצר, נשמתו יורדת מעולם האצילות שהוא עולם הנשמות, ונכנסת לעולם העשייה, שהוא עולמנו אנו. ועל זה הוסיפו כי עוד תקופה אחת ישנה שבה עוברת הנשמה עוד הפעם דרך הפרוצדורה הנ"ל דהיינו בשעת החתונה. דחיי אדם לפני הנשואין, בהשואה לחייו שלאחר מכאן, הם בבחינת עולם האצילות לגבי עולם העשייה. ונמצא לפי זה כי עומד הנך עכשיו על מפתן עולם העשייה, בעוד שלבך מלא עוד הרגשות מעולם האצילות שממנו הנך נפרד. ודוקא בשעה שעומדים על המפתן הזה, טוב מאוד להשקיף בעין השכל על כל הסכנות האורבות בעולם זה הנפתח עכשיו. הלא אדם

אינטליגנטי אתה, וכלום יש צורך לספור ולחשוב את כל הרוחות הרעות המנשבות שם כנגדנו, כנגד כל היקר והקדוש לנו, אלף פעמים ביום הנך נפגש עם הופעות שארס הכפירה והמינות תוסס ומפעפע בהן. לכמה התאמצות-הנפש זקוק הוא, איפוא, האדם האינטליגנטי בימינו אלה, לבלי לזוז בפנימיות מהשקפתו המוצקית. הדגשתי את המלה פנימית כי סוף סוף הפנים הוא העיקר, והחיצון אינו אלא ביטוי לו. ואם כל הסכנות הללו מתבהרות בשעת הכניסה, בשעת עמידה על הסף תועלת עצומה ישנה בזה. וכשם ששאלת חכם היא חצי תשובה, כמו כן ידיעת הסכנה היא חצי הצלה. ולהפך בשעה שאדם צעיר בימינו אלה בונה ביתו על יסודות נאמנים לתורה ולתעודה, עליו לדעת, כי מבצר-של-יהדות הוא בונה. ולפי החק הפסיכולוגי, ידיעה זו בעצמה צריכה לשמש לו מקור עוז פנימי לגאות הנפש, הגורמת להביט מגבוה בבזז ובלעג על כל המפריעים לו על דרכו זו.

.....

קעד.

ב"ה, ירושלים ת"ו, כ"ח אלול צ"ג.

... יקר, אח אהוב!

אמנם חטאתי, אשמתי — אבל האמינה לי שלא בגדתי. הכיצד? היתכן? האם אמנם קרה מה שקרה? — סימני-שאלה נוראים. בכל זאת אנסה אליך דבר. לא אתנצל, לא אצטדק, רק בטובך הגדול אתמוך יתידותי; לך תהלה, אמור מלה: סלחתי!

לפי חשבון יגיעך מכתבי זה בערב יום-הסליחה, ואולי בעצם יום-הסליחה ממש, — היתכן כי תעמיד אז את הדברים על שורת הדין ואל תכניס את כל העונות לתוך אוצר-השכחה הגדול שכל אהבה מוכרחת להזדיין בו? — מחכה אני לתשובתך — סליחתך מתוך דחיקת היום — והשעה.

כפי שהנך רואה הרי אני תושב ירושלים עיר הקודש, תבנה ותכונן, — — — ושבח והודיה ממלאים המעמקים על שזכיתי למה שזכיתי. — כמה יש לי להשמיע באזניך כיום! על כל העבר כפי שהוא משתקף בעיני באספקלרית השעה הזאת, ועל כמה וכמה תכניות-עתיד מתוך אותה אספקלריא עצמה. לכתוב לך פרטים על דבר כמה מפעלים, שאת הגשמתן שמתי לי למטרה בעתיד הקרוב? — הלא יודע אתה את